

Sprawozdanie z działalności Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie w 2020 roku

Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie działa zgodnie z Ustawą z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2019 poz. 553 z późn. zm.) oraz statutem Archiwum Nauki PAN i PAU-z 9 czerwca 2016 r.

Rada Naukowa w składzie: prof. dr hab. Ryszard Nycz (przewodniczący), prof. dr hab. Jan Machnik (wiceprzewodniczący), mgr Ewa Dziurzyńska (sekretarz); członkowie: prof. dr hab. Andrzej Białas, prof. dr hab. Barbara Godzik, dr Adam Górski (dyrektor), prof. dr hab. Adam Kotarba, dr hab. Wojciech Krawczuk prof. UJ, dr Rita Majkowska, prof. dr hab. Krzysztof Stopka, prof. dr hab. Michał Turała, prof. dr hab. Wacław Uruszczak, nie obradowała, jak dotychczas, w siedzibie Archiwum. Ze względu na ogłoszenie przez rząd w marcu 2020 r. obostrzeń epidemicznych z powodu SARS-CoV 2 przyjęcie sprawozdania za rok 2019 oraz planu na rok 2020 odbyło się za pośrednictwem poczty elektronicznej, z wyjątkiem prof. J. Machnika, któremu ww. dokumenty zostały dostarczone pocztą tradycyjną. W związku z odejściem ze stanowiska Dyrektora Archiwum Nauki dra Adama Górskiego, jego członkostwo w Radzie ustało z dniem 31 maja 2020 r. W okresie przejściowym od 1 czerwca do 31 grudnia 2020 r. obowiązki dyrektora Archiwum Nauki pełnił mgr Maciej Łyszczarz, który jednocześnie wszedł czasowo w skład Rady Naukowej.

Obsada etatowa Archiwum Nauki wynosi 9,5 (PAN) i 2,5 (PAU) etatu.

Rok 2020 był dla Archiwum wyjątkowy nie tylko ze względu na wybuch epidemii i związane z nią ograniczenia, ale także z powodu zmiany dyrektora, którym od stycznia 2021 r. został dr hab. Tomasz Pudłocki prof. UJ.

Epidemia koronawirusa znacząco wpłynęła na organizację pracy Archiwum. Od połowy marca do czerwca i od listopada do grudnia pracownicy, którym zakres obowiązków na to umożliwiał, świadczyli pracę częściowo zdalnie. Zamknięta w połowie marca Pracownia Naukowa wznowiła swoją działalność już z początkiem czerwca, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie zasad

korzystania z Pracowni z zastosowaniem reżimu sanitarnego. W związku z drastycznie zwiększającą się liczbą zakażeń w Polsce i nowymi decyzjami rządu z 27 października Pracownia ponownie została zamknięta i już nie wznowiła działalności w roku 2020. Ograniczony dostęp do materiałów archiwalnych skutkowało zwiększoną liczbą kwerend, które były realizowane przez pracowników; spowodował także zwiększenie liczby materiałów archiwalnych udostępnianych drogą elektroniczną poprzez ich digitalizację.

W okresie poluzowania obostrzeń sanitarnych udało się zrealizować projekt filmowy we współpracy z TVP 3 Kraków pn. „Dzieła arcydzieła w zbiorach Polskiej Akademii Umiejętności”, który wymagał nie tylko udostępnienia materiałów archiwalnych, ale także wewnątrz Archiwum. Ponadto Archiwum aktywnie włączyło się w przedsięwzięcie Stowarzyszenia Polonistów „Eskadrylla Niepodległej Rzeczypospolitej”.

Pomimo niesprzyjających okoliczności w roku 2020 realizowano zadania statutowe oraz ustawowe (zgodnie z przyjętym planem) z zakresu:

1. Kształtowania zasobu archiwalnego – udzielono konsultacji w sprawach kancelaryjno-archiwalnych, przeprowadzono 2 ekspertyzy oraz kontrole wewnętrzne w archiwach zakładowych instytutów PAN w Krakowie. Zaopiniowano 2 projekty normatywów kancelaryjno-archiwalnych oraz 3 wnioski o brakowanie dokumentacji w jednostkach organizacyjnych PAN w Krakowie.
2. Gromadzenia zasobu – przejmowano wytypowane materiały archiwalne z archiwów zakładowych instytutów PAN i kancelarii PAU (łącznie 0,67 mb. i 55 map), a także spuścizny naukowców (łącznie wpłynęły materiały do 8 spuścizn, tj. ok. 21,3 mb. akt i 30 pudełek ze slajdami). Stan zasobu archiwalnego na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 1731,1 mb. akt. Biblioteka Archiwum Nauki wzbogaciła się o 115 woluminów. Łącznie na dzień 31 grudnia 2020 r. księgozbiór liczył 14 241 jednostek inwentarzowych.
3. Zabezpieczania i konserwacji zbiorów – przepakowano w teczki bezkwasowe ponad 8 mb. akt, w pudła bezkwasowe ok. 28 mb. akt. Baza elektroniczna powiększyła się o 64 GB skanów. Prowadzono stałą kontrolę warunków przechowywania (pomiar temperatury i wilgotności).
4. Opracowania zasobu – wprowadzono do wewnętrznej bazy danych 2541 rekordów. Do bazy biblioteki wpisano na dzień 31 grudnia 2020 r. 10 023 rekordy.
5. Udostępniania – w pracowni naukowej zanotowano 244 wizyty, udostępniono 2412 jednostek archiwalnych, 145 książek oraz 154 czasopisma. Zrealizowano 65 kwerend. Archiwum Nauki aktywnie wsparło także realizację wystawy *Fotorelacje. Wojna 1920*, organizowanej

przez Muzeum Narodowe w Warszawie, oraz wystawy czasowej Muzeum Historii Włocławka *Gromczyński kontra Gaj. Bój o Włocławek w sierpniu 1920 r.*

6. Ewidencji – kontynuowano retrokonwersję środków ewidencyjnych. Do wersji elektronicznej przeniesiono łącznie spisy 9 zespołów archiwalnych. W wyniku prac w zakresie skontrum zasobu archiwum sprawdzono 20,68 mb. akt i wprowadzono do wersji elektronicznej 1645 jednostek.
7. Popularyzacji – ze względu na duże zainteresowanie wystawą *Walery Goetel (1889–1972). Urodziłem się jako jeden z tych, którzy mają ciekawość świata... W 130. rocznicę urodzin prof. Walerego Goetla oraz 100-lecie powstania Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie* została ona powtórnie udostępniona odwiedzającym w okresie od 17.02.2020 do 30.04.2020 r. Archiwum nie organizowało nowych wystaw stałych, w zamian za to zwiększono aktywność profilu Facebook oraz przygotowano dwie, udostępnione na stronie internetowej, wirtualne wystawy:
  - *Na falach Nilu. Z podróży Walerego Goetla do Afryki*
  - *Islandia braci Goetłów*
 Zgodnie z bieżącymi potrzebami aktualizowano stronę internetową dostępną pod adresem: archiwumnauki.pan.pl, która zanotowała 12 862 odsłon. Łączna liczba użytkowników wyniosła 1861. Aktualizowano także profil Archiwum Nauki na Facebooku. Zamieszczono 349 postów o zasięgu od 106 do 2200 osób.
8. Prac badawczych i wydawniczych – zespół pracowników opracował i przygotował do wydania publikację W. Narębskiego *Saga rodu Narębskich*, Kraków 2020. Zrealizowano także dodruk publikacji *Spuścizny – co po nas zostaje? Zagadnienia metodologiczne. Materiały konferencji naukowych organizowanych przez Archiwum Nauki PAN i PAU i Polską Akademię Umiejętności*, red. A. Górski, Archiwum Nauki PAN i PAU, Kraków 2018. Pracownicy Archiwum Nauki w roku 2020 opublikowali w sumie 5 artykułów.
9. Współpracy krajowej – nawiązano współpracę z TVP 3 Kraków w związku z realizacją cyklu „Niech przemówią arcydzieła”, a także z TVP Kultura w związku z realizacją reportażu o Romanie Ingarzenie. Archiwum uzyskało również pomoc przy digitalizacji materiałów z tzw. „Archiwum Robla” (część spuścizny prof. F. Bielaka) od Oddziałowego Archiwum IPN w Krakowie. Zdigitalizowane „Archiwum Robla” udostępniono na statutowe cele IPN. Kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Polonistów – w roku 2020 przy realizacji nagrania dla „Eskadrylli Niepodległej Rzeczypospolitej”.

10. Współpracy zagranicznej – kontynuowano współpracę zagraniczną z Instytutem Masaryka i Archiwum Akademii Nauk Republiki Czeskiej w ramach projektu badawczego pt. *Jak naukowcy budowali swoje sieci? Rekonstrukcja kontaktów naukowych i stosunków transnarodowych między czeskimi i polskimi uczonymi w XIX i XX wieku*. Kontynuowano także współpracę z Wydziałem Historii i Archeologii Mongolskiej Akademii Nauk oraz Zakładem Turkologii i Ludów Azji Środkowej Wydziału Orientalistyki Uniwersytetu Warszawskiego w sprawie publikacji materiałów statystycznych dotyczących Mongolii ze spuścizny Władysława Kotwicza.
11. Reprezentacji – pracownicy archiwum, mimo epidemii, wzięli udział w konferencji z cyklu „Warszawska Jesień Archiwalna”, wernisażach wystaw w Muzeum Krakowa i Muzeum Narodowym w Warszawie i szkoleniach specjalistycznych.

Opracował
Maciej Łyszczarz